

и странно впечатление, огромното мнозинство, за да не кажа нещо повече, не знае ромския произход и смисъл на прозвищата, които приема и практикува.

Така например, у нас известно разпространение има прозвището **“ченгенета”**. Употребяващите го по начало не знаят, че този термин е само транскрипция на древноиндийското **“чингелезе”**, което в турски превод се трансформира в **“чингене”** (**çingane**) и означава **“циганин”**. Възприели го от турския език, българите заменят **“и”** с **“е”**, но вече давайки му негативна осмисленост и насоченост.

Или друг пример. Както е известно, най-масовите прозвища на циганите у нас са: **“манговци”**, **“мангали”**, **“мангасари”** и др. т., от които се формират в единствено число **“манго”**, **“манговица”** и **“манговче”**; **“мангал”**, **“мангалка”** и **“мангалче”**; **“мангасар”**, **“мангасарка”** и **“мангасарче”**; и др. т. Тези прозвища се формират върху циганския глагол **“мангав”**, който в българския превод означава **“искам, прося”**.⁹

Парадоксалното в случая е, че употребяващите тези прозвища търсят техния произход в съвсем друга посока. Така например, най-често е смята, че прозвищата **“манговци”**, **“мангали”** и др. т. идват от термина **“мангал”**. Има се предвид, че циганите използват твърде често мангала - както при някои свои професии (ковачи, калайджии, кафеджии и др.), така и при отопление на своите домове и дори при приготвяне на храна в семейството. Думата **“мангал”** идва от турското название **“mangal”**, което се дава на металния или глинения съд за отопление чрез разпалване на дървени въглища. Оттук и версията, че поради постоянния дим, съпровождащ раздухването на дървените въглища в мангала, циганите са придобили необичаен цвят - черен, мургав. А този цвят при българите е символ на **“лошо”**, **“страшно”**, **“опасно”**, във връзка с което е въведен и като траурен.

В нашата страна, макар сега все по-рядко, но в миналото (особено през вековете на робството) значително по-често, се практикува и прозвището **“гаджали”**, с неговите произволни **“гаджал”**, **“гаджалка”** и **“гаджалче”**. Както отбеляз-

⁹ Срв. К. Костов. Цигански елементи в българската ономастика - **“Български език”**, кн. 5, 1960, с. 435.